

MAGYAR NYELV
OSZTÁLYOZÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEK
NAT 2020
9. OSZTÁLY

TÉMA	ISMERETANYAG
I. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció	
A) Kommunikáció	<p>A kommunikáció fogalma, tényezői és funkciói.</p> <p>A személyközi kommunikáció.</p> <p>A nem nyelvi jelek.</p> <p>A tömegkommunikáció fogalma, típusai és funkciói.</p> <p>A tömegkommunikáció hatása a gondolkodásra és a nyelvre.</p> <p>Médiaműfajok.</p> <p>A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv.</p>
B) Fogalmak	<p>kommunikáció, kommunikációs tényezők (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus, a világról való tudás); kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai funkció, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák); digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, a hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés, önéletrajz</p>
II. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek	
A) A nyelvi rendszer	<p>A nyelv mint jelrendszer.</p> <p>A nyelvi szintek.</p> <p>A magyar nyelv hangrendszere.</p> <p>Hangkapcsolódási szabályszerűségek.</p> <p>A szavak felépítése, a szóelemek (szótő, képző, jel, rag).</p> <p>A magyar nyelv szófaji rendszere: alapszófajok, mondatszók és viszonzyszók.</p> <p>A szószerkezetek (szintagmák).</p>

	<p>A mondat fogalma és csoportosítási szempontjai.</p> <p>Az egyszerű mondat: az alany, az állítmány, a tárgy, a határozók, a jelzők.</p> <p>Az összetett mondat.</p> <p>Az alárendelő összetett mondatok.</p> <p>A mellérendelő összetett mondatok.</p> <p>A többszörösen összetett mondatok.</p>
B) Fogalmak	<p>nyelvi szintek; a szó alkotóelemei (hang, fonéma, morféma); a szavak osztályozása, osztályozási szempontjai; szó szerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma; mondatrészek: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző; vonzatok; mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat; szórend és jelentés összefüggései</p>

OSZTÁLYOZÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEK

9. OSZTÁLY

TÉMA	ISMERETANYAG
I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom	
A) Az irodalom és hatása	Karinthy Frigyes: A cirkusz
B) Szerzők, művek párbeszéde	Aiszóposz: A tücsök és a hangya Hajnóczy Péter: A hangya és a tücsök Romhányi József: Tücsökdal
C, Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei	Arthur Conan Doyle: Sherlock Holmes-történetek (részletek)
D, Műnemi-műfaji rendszer-fogalmak	művészet, szépirodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló, előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ
II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia	
A, Az ősi magyar hitvilág	Hoppál Mihály: Sámánok. Lelkek és jelképek (részletek) Jankovics Marcell: Ének a csodaszarvasról (részlet)
B, A görög mitológia	A világ születése; istenek születése és harca; istenek nemzedékei, világkorszakok; az ember teremtése Az olimposzi istenek A görög mitológia híres történetei (Hermész, Dionüszosz, Héraklész tettei, Daidalosz és Ikarosz, Thészeusz és Ariadné, a Minótauros)
FOGALMAK	szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitás, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus
C, Egyéb teremtésmítosz	Babiloni teremtésmítosz-részlet
III. A görög irodalom	
A, Az epika születése	Homérosz: Íliász vagy Odüsszeia (részletek)
B, A görög líra, az időmértékes verselés	Alkaiosz: Az állam hajója Alkaiosz: Bordal Szapphó: Aphroditéhez Szapphó: Édesanyám! Nem perdül a rokka Anakreón: Töredék a halálról Anakreón: Gyűlölöm
C, A görög dráma	Szophoklész: Antigoné

FOGALMAK:	eposz, eposzi konvenciók: prozopózió, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, hexameter; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés fogalmai, toposz, tragédia, komédia, dialógus, monológ, hármas egység, akció, dikció, drámai szerkezet, expozíció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzis
IV. A római irodalom	
A, A polgárháborúk kora	Catullus: Gyűlölködés és szeretek
B, Augustus kora	Vergilius: Aeneis (Első ének, 1-7.sor) Vergilius: IX. ecloga Horatius: Thaliarchushoz Ovidius: Átváltozások Pygmalion
FOGALMAK:	imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztola, strófás szerkezet, horátiusi alapelvek, ars poetica
V. A Biblia mint kulturális kód	
A, Az Ószövetség (részletek)	a) Történeti könyvek Mózes első könyvéből részletek: •Teremtéstörténet •József Mózes második könyvéből részletek: •Kivonulás Egyiptomból (részletek), a Tízparancsolat b) Tanító könyvek •Zsoltárok könyve (23., 42.)
B, Újszövetség (részletek)	a) Az „örömhír” Máté evangéliumából részletek: •Jézus Krisztus születése, megkeresztelése •Jézus Krisztus tanításai: Hegyi beszéd, A magvető példázata •Passió-történet •Jézus feltámadása Lukács evangéliumából (részletek): •Az irgalmas szamaritánus •A tékozló fiú Pál apostol Szeretethimnusza
FOGALMAK	Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsék, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis
VI. A középkor irodalma	
A, Egyházi irodalom	a) Epika: Szent Ágoston: Vallomások (részlet)

	Halotti beszéd és könyörgés b) Líra Jacopone da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról Ómagyar Mária-siralom
B, A lovagi és udvari irodalom	a) Epika Anonymus: Gesta Hungarorum (részlet) b) Líra Walter von der Vogelweide: A hársfaágak csendes árnyán
C, Dante Alighieri: Isteni színjáték	Pokol-részletek
D, A középkor világi irodalma	vágánsköltészet Carmina Burana (részlet) François Villon: A nagy testamentum (részletek)
FOGALMAK:	középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, gótika, patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágáns költészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intelem, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron
VII. A reneszánsz irodalma	
A, A humanista irodalom	a) Líra Petrarca: Pó, földi kérgem Portré: Janus Pannonius Janus Pannonius: Pannónia dicsérete Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról b, Epika Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella
FOGALMAK:	reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers